

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Медичний інститут

Кафедра терапевтичних дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

 Юрій КОТЛЯР

“ ” 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗА НАПРЯМКОМ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

(для аспірантів кафедри внутрішньої медицини)

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність 222 «Медицина»

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Розробник

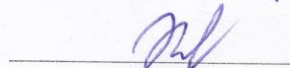
Максим ЗАК

Завідувач кафедри розробника

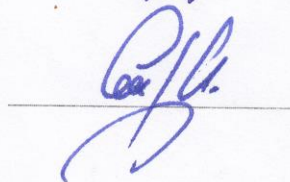
Максим ЗАК

Гарант освітньо-наукової програми
в.о директора НН Медичного інституту

Микола КЛИМЕНКО

Начальник НМВ

Наталія ТЕРЕНТЬЄВА

Сергій ШКІРЧАК

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Актуальні проблеми за напрямком наукового дослідження (для аспірантів кафедри внутрішньої медицини)	
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»	
Спеціальність	222 «Медицина»	
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) (PhD)	
Освітня програма	«Медицина»	
Спеціалізація (якщо є)	Немає	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	2-й	
Навчальний рік початку програми	2023-2024	
Номери семестрів:	Денна форма	Заочна форма
	3-й – 4-й	3-й – 4-й
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	6 кредитів / 180 год.	
Структура курсу: – лекції – практичні заняття (півгрупові) – самостійна робота	Денна форма	Заочна форма
	20 год	8 год.
	40 год	12 год.
	120 год.	160 год.
Відсоток аудиторного навантаження	33%	11%
Мова викладання	Українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	Атестація – 3-й семестр	
Форма підсумкового контролю	Екзамен – 4-й семестр	

1. Мета, завдання та заплановані результати навчання

Метою викладання/вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми за напрямком наукового дослідження (для аспірантів кафедри внутрішньої медицини)» є поглиблення знань аспірантів з етіології, патогенезу, клінічних проявів, діагностики, лікування та профілактики хвороб внутрішніх органів. Програма охоплює питання організації терапевтичної допомоги, теоретичні основи захворювань внутрішніх органів, клінік, діагностики, лікування і профілактики хвороб органів дихання, системи кровообігу, органів травлення, нирок, кровотворення, ендокринної системи та обміну речовин, ревматичних, онкологічних хвороб, питання інтенсивної терапії і реанімації в клініці внутрішніх хвороб, клінічної фармакології.

Завдання навчання: набуття аспірантами компетентностей та досягнення програмних результатів навчання для здійснення професійної діяльності за спеціальністю «Медицина» з:

- 1) найбільш поширених хвороб внутрішніх органів (поглиблене вивчення етіології, патогенезу, клінічного перебігу, діагностики, лікування та профілактики);
- 2) індивідуальних особливостей походження, виникнення, розвитку, перебігу і результату хвороб;
- 3) розробки методів діагностики та терапії;
- 4) сучасних методів профілактично-реабілітаційних заходів, залежно від особливостей перебігу захворювань.

Компетентності

Загальні

- ЗК1. Здатність до підвищення професійної кваліфікації.
- ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК3. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, генерувати ідеї.
- ЗК4. Здатність розробляти та управляти проектами.
- ЗК5. Здатність до спілкування у професійному середовищі та з представниками інших професій у національному та міжнародному контексті.
- ЗК6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт.

Фахові

- ФК1. Здатність до розуміння предметної області за обраним науковим напрямом та освітньою діяльністю.

- ФК2. Здатність виявляти потребу в додаткових знаннях у сфері медицини та за напрямком наукових досліджень, генерувати наукові гіпотези.
- ФК3. Здатність формулювати дослідницьке питання, розробляти проект наукового дослідження.
- ФК4. Здатність обирати методи та кінцеві точки дослідження відповідно до цілей та завдань наукового проекту.
- ФК5. Володіння сучасними методами наукового дослідження.
- ФК6. Здатність інтерпретувати результати наукових досліджень, проводити їх коректний аналіз та узагальнення.
- ФК7. Здатність до впровадження нових знань (наукових даних) в науку, освіту та інші сектори суспільства.
- ФК8. Здатність до представлення результатів наукових досліджень в усній і письмовій мові відповідно до національних та міжнародних стандартів.
- ФК9. Здатність до організації та реалізації педагогічної діяльності.
- ФК10. Здатність до лідерства, керування колективом.
- ФК11. Дотримання етики та академічної доброчесності.

Програмні результати навчання

- ПРН1. Демонструвати безперервний розвиток власного інтелектуального та загальнокультурного рівня, самореалізації.
- ПРН2. Інтерпретувати та аналізувати інформацію з використанням новітніх інформаційних технологій.
- ПРН3. Виявляти невирішені проблеми у предметній області, формулювати питання та визначати шляхи їх рішення.
- ПРН4. Формулювати наукові гіпотези, мету і завдання наукового дослідження.
- ПРН5. Розробляти дизайн та план наукового дослідження.
- ПРН6. Виконувати оригінальне наукове дослідження.
- ПРН7. Пояснювати принципи, специфічність та чутливість методів дослідження, інформативність обраних показників.
- ПРН8. Володіти, вдосконалювати та впроваджувати нові методи дослідження за обраним напрямом наукового проекту та освітньої діяльності.
- ПРН9. Аналізувати результати наукових досліджень, використовувати методи статистичного дослідження.
- ПРН10. Впроваджувати результати наукових досліджень у освітній процес, медичну практику та суспільство.

- ПРН11. Презентувати результати наукових досліджень у формі презентації, постерних доповідей, публікацій.
- ПРН12. Розвивати комунікації в професійному середовищі й громадській сфері.
- ПРН13. Організувати освітній процес.
- ПРН14. Оцінювати ефективність освітнього процесу, рекомендувати шляхи його удосконалення.
- ПРН15. Організувати роботу колективу (студентів, колег, міждисциплінарної команди).
- ПРН16. Дотримуватися етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.
- ПРН17. Дотримуватися академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

3. Програма навчальної дисципліни

Організація навчального процесу здійснюється за європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою (ЄКТС).

Програма навчальної дисципліни складається з двох блоків:

Блок 1. Актуальні питання лікувально-профілактичної роботи терапевтичних закладів

- Розділ 1. Основні директивні документи, що регламентують діяльність органів та установохорони здоров'я, терапевтичної служби (30/1,0).
- Розділ 2. Робота лікувально-поліклінічних закладів. Оформлення медичної документації.(30/1,0).
- Розділ 3. Диспансеризація та реабілітація терапевтичних хворих.(30/1,0).

Блок 2. Актуальні питання сучасної пульмонології, кардіології та ендокринології

- Розділ 4. Актуальні питання пульмонології (30/1,0).
- Розділ 5. Актуальні питання кардіології. (30/1,0).
- Розділ 6. Актуальні питання ендокринологіїх (30/1,0).

БЛОК 1. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІКУВАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНОЇ РОБОТИ ТЕРАПЕВТИЧНИХ ЗАКЛАДІВА

Розділ 1 Організаційні питання терапевтичної допомоги. Основи внутрішньої патології

Тема 1. Основні директивні документи, що регламентують діяльність органів та установ охорони здоров'я, терапевтичної служби.

Основи законодавства про охорону здоров'я та директивні документи, що визначають діяльність органів та закладів охорони здоров'я; загальні питання організації терапевтичної допомоги в Україні, основи організації роботи закладів поліклінічного типу; основи організації роботи швидкої та невідкладної допомоги дорослому населенню; принципи організації служби інтенсивної терапії та реанімації в терапевтичній клініці; принципи організації медичної служби в екстремальних умовах; протиепідемічні заходи при виникненні вогнища інфекції; диспансерне спостереження при захворюваннях внутрішніх органів. Основи лікарського контролю, МСЕ захворювань внутрішніх органів.

Тема 2. Диспансеризація та реабілітація терапевтичних хворих.

Сучасні уявлення про стандарти виявлення осіб із факторами ризику, що спричиняють виникнення та розвиток захворювань. Сучасні стандарти проведення комплексу необхідних медичних та соціальних заходів, динамічного спостереження стану здоров'я населення.

Розділ 2. Превентивна медицина, як складова внутрішньої медицини

Тема 3. Канцеропривенція та первинний скринінг найбільш розповсюджених злоякісних новоутворень.

Вітчизняний та міжнародний досвід у профілактиці онкологічних захворювань внутрішніх органів.

Тема 4. Концепція здоров'я населення: чинники, методи оцінка, показники. Проблеми менеджменту пацієнтів з найбільш розповсюдженими неінфекційними хворобами в умовах війсьвого стану.

Характеристика показників здоров'я населення. Методи оцінки. Роль та складові здорового способу життя у профілактиці хронічних соматичних захворювань.

Маршрут пацієнта з хронічною соматичною патологією в умовах військового часу.

Розділ 3. Актуальні питання гастроентерології

Тема 5. Пацієнт з захворюванням печінки: міждисциплінарні виклики.

Сучасна класифікація захворювань печінки. Клінічна картина. Основні синдроми ураження гепатобіліарної системи. Методи оцінки функціональних порушень печінки (неінвазивні та інвазивні методи дослідження). Диференціальна діагностика найбільш поширених захворювань печінки (хронічні гепати, цирози печінки, пухлини печінки) з іншими захворюваннями шлунково-кишкового тракту. Лікування в залежності від етіологічних факторів, стану секреторної функції, стадії захворювання.

БЛОК 2. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ ПУЛЬМОНОЛОГІЇ, КАРДІОЛОГІЇ ТА ЕНДОКРИНОЛОГІЇ

Розділ 4 Актуальні питання пульмонології

Тема 6. Коронавірусна інфекція та її вплив на перебіг хронічних захворювань внутрішніх органів.

Визначення. Основні клінічні симптоми та синдроми. Ускладнення коронавірусної інфекції. Діагностика захворювання (лабораторні, функціональні, рентгенологічні методи обстеження пацієнтів). Диференціальний діагноз. Принципи медикаментозної терапії в залежності від ступеня тяжкості і стадії захворювання (показання до застосування протівірусних, антибактеріальних препаратів, бронхолітиків, муколітиків, протикашльових засобів, гормональної терапії).

Тема 7. Дихальна недостатність. Гострі та хронічні бронхіти. Хронічне обструктивне захворювання легень. Пневмонія.

Визначення. Значення паління, екологічних та професійних факторів, роль загострень у розвитку і прогресуванні хронічного обструктивного захворювання легень. Класифікація. Клінічні прояви, дані лабораторних та інструментальних методів дослідження залежно від стадії і клінічного перебігу. Диференційний діагноз. Ускладнення (гострий респіраторний дистрес-синдром, деструкція легеневої тканини, гостра дихальна недостатність та інші). Диференційоване лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Розділ 5. Актуальні питання кардіології

Тема 8. Інноваційні підходи до діагностики та лікування коронарогенних та некоронарогенних захворювань серця.

Визначення та класифікація коронарогенних та некоронарогенних захворювань серця. Основні причини. Особливості клініки, діагностики захворювань серцево-судинно\

системи. Значення лабораторних і інструментальних методів для диференційної діагностики та верифікації діагнозу. Види медикаментозного та хірургічного лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 9. Сучасні алгоритми визначення кардіоваскулярного ризику. Хронічна серцева недостатність.

Стратифікація та визначення кардіоваскулярного ризику. Визначення хронічної серцевої недостатності (ХСН). Основні клінічні симптоми та синдроми. Ускладнення ХСН. Діагностика захворювань (лабораторні, функціональні, ультразвукові методи обстеження пацієнтів). Диференціальний діагноз. Принципи медикаментозної терапії в залежності від ступеня тяжкості і стадії захворювань. Міжнародні та вітчизняні протоколи ведення пацієнтів з ХСН.

Розділ 6. Актуальні питання сучасної ендокринології

Тема 10. Сучасний менеджмент пацієнтів з метаболічним синдромом.

Клініко-лабораторна характеристика метаболічного синдрому. План обстеження хворих в умовах військового часу. Течія. Лікування. Первинна і вторинна профілактика метаболічного синдрому згідно міжнародних протоколів.

Тема 11. Цукровий діабет в загальноклінічній практиці. Захворювання щитоподібної залози в загальноклінічній практиці.

Клініко-лабораторна характеристика захворювань ендокринних органів. План обстеження хворих з хворобами підшлункової залози (цукровий діабет 1-го та 2-го типів). Клініко-діагностичні критерії захворювань щитовидної залози. Причини. Зміни лабораторних показників. Течія. Лікування. Первинна і вторинна профілактика захворювань ендокринних залоз. Надання невідкладної допомоги при гіперглікемічній та гіпоглікемічних комах.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назва курсу	Дата	Всього годин	Вид заняття		
				лекції	практичні заняття	СРС
Блок 1. Актуальні питання лікувально-профілактичної роботи терапевтичних закладів						
Розділ 1. Організаційні питання терапевтичної допомоги. Основи внутрішньої патології						
1	Тема 1. Основні директивні документи, що регламентують діяльність органів та установ охорони здоров'я, терапевтичної служби		8	2	2	4
2	Тема 2. Диспансеризація та реабілітація терапевтичних хворих		22		2	20
3	Разом з розділу 1 Всього годин: 30 Кредитів: 1,0		30	2	4	24
Розділ 2. Превентивна медицина, як складова внутрішньої медицини						
4	Тема 3. Канцеропrevenція та первинний скринінг найбільш розповсюджених злоякісних новоутворень.		16	2	6	8

5	Тема 4. Концепція здоров'я населення: чинники, методи оцінка, показники.		14	2	4	8
6	Разом з розділу 1 Всього годин: 30 Кредитів: 1,0			4	10	16
Розділ 3. Актуальні питання гастроентерології						
7	Тема 5. Пацієнт з захворюванням печінки: міждисциплінарні виклики.		18	2	4	12
8	<i>Практичні навички та тестування. Підсумкова контрольна робота з блоку 1</i>		12		2	10
9	Разом з розділу 1 Всього годин: 30 Кредитів: 1,0		30	2	6	22
10	Разом з Блоку 1 Всього годин - 90 Всього кредитів ECTS - 3,0		90	10	20	60
Блок 2. Актуальні питання пульмонології, кардіології та ендокринології						
Розділ 4. Актуальні питання пульмонології						
11	Тема 6. Коронавірусна інфекція та її вплив на перебіг хронічних захворювань внутрішніх органів.		15	2	4	9

12	Тема 7. Дихальна недостатність. Гострий та хронічний бронхіти. Хронічні обструктивні захворювання легень. Пневмонія. Бронхіальна астма.		15	2	4	9
13	Разом з розділу 4 Годин - 30 Кредитів ECTS - 1,0		30	4	8	18
Розділ 5. Актуальні питання кардіології						
14	Тема 8. Інноваційні підходи до діагностики та лікування коронарогенних та некоронарогенних захворювань серця.		16	2	4	10
15	Тема 9. Сучасні алгоритми визначення кардіоваскулярного ризику. Хронічна серцева недостатність.		14	2	2	10
16	Разом з розділу 4 Годин - 30 Кредитів ECTS - 1,0		30	4	6	20
Розділ 6. Актуальні питання ендокринології						
17	Тема 10. Сучасний менеджмент пацієнтів з метаболічним синдромом.		18	2	2	14
18	Тема 11. Цукровий діабет в загальноклінічній практиці. Захворювання щитоподібної залози в загальноклінічній практиці.		18	2	2	14

19	<i>Практичні навички та тестування з Блоку 2</i>		4		2	2
20	Разом з розділу 6 Годин - 30 Кредитів ECTS - 1,0		30	4	6	20
21	Разом з Блоку 2 Годин - 90 Кредитів ECST - 3,0		90	10	20	60
22	РАЗОМ З ДИСЦИПЛІНИ Годин - 180 Кредитів ECTS - 6,0		180	20	40	120

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
БЛОК 1		
1	Тема 1. Основні директивні документи, що регламентують діяльність органів та установ охорони здоров'я, терапевтичної служби. Диспансеризація та реабілітація терапевтичних хворих.	2
2	Тема 2. Канцеропривенція та первинний скринінг найбільш розповсюджених злоякісних новоутворень.	2
3	Тема 3. Концепція здоров'я населення: чинники, методи оцінка, показники.	2
4	Тема 4. Пацієнт з захворюванням печінки: міждисциплінарні виклики.	4
	Разом лекцій з блоку 1	10 годин
БЛОК 2		
5	Тема 5. Коронавірусна інфекція та її вплив на перебіг хронічних захворювань внутрішніх органів.	2
6	Тема 6. Дихальна недостатність. Гострий та хронічний бронхіти. Хронічні обструктивні захворювання легень. Пневмонія. Бронхіальна астма	2
7	Тема 7. Інноваційні підходи до діагностики та лікування коронарогенних та некоронарогенних захворювань серця. Сучасні алгоритми визначення кардіоваскулярного ризику. Хронічна серцева недостатність.	2
8	Тема 8. Сучасний менеджмент пацієнтів з метаболічним синдромом.	2
9	Тема 9. Цукровий діабет в загальноклінічній практиці. Захворювання щитоподібної залози в загальноклінічній практиці.	2
	РАЗОМ ЛЕКЦІЙ	20 годин

4.2. План практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
БЛОК 1		
1	Тема 1. Основні директивні документи, що регламентують діяльність органів та установ охорони здоров'я, терапевтичної служби. Диспансеризація та реабілітація терапевтичних хворих.	4
2	Тема 2. Канцеропривенція та первинний скринінг найбільш розповсюджених злоякісних новоутворень.	6
3	Тема 3. Концепція здоров'я населення: чинники, методи оцінка, показники.	4
4	Тема 4. Пацієнт з захворюванням печінки: міждисциплінарні виклики.	4
5	Тема 5. Практичні навички та тестування. Підсумкова контрольна робота з блоку 1	2
	Разом практичних занять з Блоку 1	20
БЛОК 2		
6	Тема 6 . Коронавірусна інфекція та її вплив на перебіг хронічних захворювань внутрішніх органів.	4
7	Тема 7. Дихальна недостатність. Гострий та хронічний бронхіти. Хронічні обструктивні захворювання легень. Пневмонія. Бронхіальна астма	4
8	Тема 8. Інноваційні підходи до діагностики та лікування коронарогенних та некоронарогенних захворювань серця.	4
9	Тема 9. Сучасні алгоритми визначення кардіоваскулярного ризику. Хронічна серцева недостатність.	2
10	Тема 10. Сучасний менеджмент пацієнтів з метаболічним синдромом.	2
11	Тема 11. Цукровий діабет в загальноклінічній практиці. Захворювання щитоподібної залози в загальноклінічній практиці.	2
12	Практичні навички та тестування з блоку 2	2

	Разом з блоку 2	20
	РАЗОМ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ	40 годин

Примітка. * - План кожного практичного заняття:

- 1) Письмове вирішення тестових задач за темою.
- 2) Робота над помилками, водночас усне опитування по всьому матеріалу теми.
- 4) Опанування знань та практичних навичок при роботі з пацієнтами.
- 3) Оцінювання знань.

4.3. Самостійна робота

№ з.п.	ТЕМА	Кількість годин
БЛОК 1		
1.	Підготовка до практичних занять (теоретична підготовка, опрацювання практичних навичок)	30
2.	Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять Блок 1 (список додається)	20
3.	В тому рахунку (пункти 1-2) проходження он-лайн курсів та он-лайн тестування; індивідуальна робота (3 години)	10
РАЗОМ З БЛОКУ 1		60
БЛОК 2		
1.	Підготовка до практичних занять (теоретична підготовка, опрацювання практичних навичок)	30
2.	Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять Блок 2 (список додається)	20
3.	В тому рахунку (пункти 1-2) проходження он-лайн курсів та он-лайн тестування; індивідуальна робота (4 години)	10
РАЗОМ З БЛОКУ 2		60
РАЗОМ З ДИСЦИПЛІНИ		120

Індивідуальні завдання

Підбір та огляд наукової літератури за тематикою програми на вибір аспіранта з написанням реферату та його прилюдним захистом.

Підбір та огляд наукової літератури за тематикою науково-дослідної роботи кафедри з підготовкою наукової доповіді на засіданні кафедри або на конференції.

Дослідження за тематикою науково-дослідної роботи кафедри з публікацією результатів в наукових виданнях.

Оцінювання індивідуального завдання здійснюється відповідно до критеріїв та балів окремого практичного заняття (див. нижче розділ 6).

Типові тестові задачі для розв'язування на практичних заняттях:

1. Який із механізмів забезпечує тонку адаптацію сили скорочення міокарду до коливань артеріального тиску?
  - А Зміна парасимпатичного впливу на серце.
  - В Зміна симпатичного впливу на серце.
  - С Гормонально обумовлена зміна концентрації Na^+ і K^+ в крові.
  - Д Гомеометричний.
  - Е Зміна інтенсивності виділення в кров гормонів T_3 і T_4 (три- і тетрайодтироніну).
2. У чоловіка 45 років після значного психоемоційного навантаження раптово з'явився стискаючий біль в ділянці серця з іррадіацією в ліву руку, шию, під ліву лопатку. Обличчя стало блідим, вкрилося холодним потом. Нітрогліцерин зняв напад болю. Який процес розвинувся у хворого?
  - А Інфаркт міокарда
  - В Стенокардія
  - С Інсульт
  - Д Психогенний шок
  - Е Перфорація виразки шлунку
3. Який із показників прямо вказує на кардіальну форму недостатності кровообігу?
  - А Підвищення мінімального артеріального тиску.
  - В Зниження максимального артеріального тиску.
  - С Тахікардія.
  - Д Брадикардія.
  - Е Зменшення швидкості зростання тиску в лівому шлуночку в фазу ізометричного скорочення.

4. Хвора 45 років скаржиться на задишку при невеликому фізичному навантаженні, набряки на ногах, в анамнезі часті ангіни, хворіє на протязі двох років. Діагностовано недостатність кровообігу. Який гемодинамічний показник декомпенсації серця спостерігається в даному випадку?

- A Зменшення об'єму циркулюючої крові.
- B Зменшення хвилинного об'єму серця.
- C Зменшення венозного тиску.
- D Підвищення артеріального тиску.
- E Тахікардія.

5. У хворого на гострий міокардит з'явилися клінічні ознаки кардіогенного шоку. Який із вказаних нижче патогенетичних механізмів є провідним в розвитку шоку?

- A Депонування крові в органах
- B Порушення насосної функції серця
- C Зниження діастолічного притоку до серця
- D Зниження судинного тону
- E Збільшення периферичного опору судин

4.4. Забезпечення освітнього процесу

1. Мультимедійні проектори, комп'ютери, екрани для мультимедійних презентацій, лекційні презентації.
2. Демонстраційні екрани, ноутбуки, файли у Power Point та Word з задачами для практичних та підсумкових занять.
3. Екзаменаційні білети.

4. Підсумковий контроль

Перелік питань підсумкового контролю (екзамену)

ПИТАННЯ ДО БЛОКУ 1

1. Організаційні питання терапевтичної допомоги. Основні директивні документи, що регламентують діяльність органів та установ охорони здоров'я, терапевтичної служби. Загальні питання організації медичної допомоги.
2. Робота лікувально-поліклінічних закладів, організація роботи швидкої та невідкладної медичної допомоги дорослому населенню. Робота дільничного

терапевта.

3. Оформлення медичної документації. Принципи лікарсько-трудової експертизи. Ознайомлення з роботою ЛТЕ. Диспансеризація та реабілітація терапевтичних хворих. Аналіз діяльності дільничного терапевта.
4. Теоретичні основи внутрішньої патології. Патофізіологія основних функціональних систем організму.
5. Пацієнт з захворюванням печінки: міждисциплінарні виклики.
6. Канцеропривенція та первинний скринінг найбільш розповсюджених злоякісних новоутворень.

ПИТАННЯ ДО БЛОКУ 2

1. Методи обстеження хворих на захворювання органів дихання. Функціональна діагностика.
2. Дихальна недостатність, класифікація, критерії діагностики.
3. Гострі бронхіти.
4. Обструктивне захворювання легень: класифікація, патогенез, принципи лікування та профілактики.
5. Пневмонія: госпітальна, негоспітальна, аспіраційна, у осіб з тяжкими дефектами імунітету. Нові підходи до лікування.
6. Бронхіальна астма: патогенез, ступеневий підхід до класифікації та лікування.
7. Нагноювальні захворювання легень: абсцеси, бронхоектатична хвороба, емпієма плеври, специфіка лікування.
8. Хвороби плеври: причини ураження плеври, класифікація плевритів, клінічні прояви, діагностика, лікування.
9. Хронічне легеневе серце: патогенез, клінічні варіанти. Диференціальна діагностика.
10. Особливості перебігу і лікування захворювань органів дихання у хворих похилого та старечого віку. Особливості перебігу та лікування у вагітних.
11. Методи обстеження при серцево-судинній патології. Значення лабораторних та інструментальних методів обстеження (ЕКГ, ФКГ, Ехо-КГ, велоергометрія, рентгенологічні методи та інші)
12. Атеросклероз. Фактори ризику. Патогенез, оцінка ліпідного обміну. Принципи лікування та профілактики.
13. Артеріальні гіпертензії. Есенціальна артеріальна гіпертензія. Вто-ринні артеріальні гіпертензії.
14. Ішемічна хвороба серця. Класифікація. Стенокардія, її форми. Гострий коронарний

- синдром. Інфаркт міокарда. Клініка. Лабораторна та інструментальна діагностика. Ускладнення. Невідкладна допомога. Лікування. Реабілітація.
15. Соматоформна вегетативна дисфункція.
  16. Хвороби міокарда: міокардити, кардіоміопатії (дилатаційна, гіпертрофічна, рестриктивна), міокардіосклероз, міокардіодистрофія. Діагностичні критерії, диференціальна діагностика.
  17. Інфекційний ендокардит. Етіологія. Клінічні прояви. Ускладнення. Тактика лікування.
  18. Перикардити. Класифікація. Клінічні прояви. Лікування. Тампонада серця.
  19. Вроджені вади серця. Дефект міжшлуночкової перетинки. Дефект міжпередсердної перетинки. Тетрада Фалло. Коарктація аорти.
  20. порушення ритму серця і провідності. Механізми порушення ритму серця. Характеристика нормального синусового ритму. Класифікація порушень ритму і провідності. Порушення автоматизму синусового вузла. Екстрасистолії. Пароксизмальні тахікардії. Миготіння передсердь. Порушення атріовентрикулярної та внутрішньошлуночкової провідності.
  21. Серцева недостатність. Причини серцевої недостатності. Компенсаторні механізми. Класифікація за стадіями, варіантами, функціональними класами. Принципи лікування.
  22. Сучасні алгоритми визначення кардіоваскулярного ризику.
  23. Особливості перебігу і лікування захворювань серцево-судинної системи у хворих похилого, старечого віку та у вагітних.
  24. Сучасний менеджмент пацієнтів з метаболічним синдромом.
  25. Цукровий діабет в загальноклінічній практиці. Захворювання щитоподібної залози в загальноклінічній практиці.

«0» варіант екзаменаційного білету

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Галузь знань: 22 Охорона здоров'я

Спеціальність 222 Медицина

Навчальна дисципліна – **Актуальні проблеми за напрямком наукового дослідження (для аспірантів кафедри внутрішньої медицини)**

Варіант № 0

1. Оформлення медичної документації. Принципи лікарсько-трудової експертизи.
Максимальна кількість балів – 10.
2. Менеджмент пацієнта з бронхіальною астмою.
Максимальна кількість балів – 10.
3. Міокардит. Етіологія міокардиту: фактори ризику, причинні фактори. Сучасні теорії атерогенезу – «запальна» і «рецепторна». Діагностично-лікувальна тактика при веденні пацієнта з міокардитом. **Максимальна кількість балів – 10.**
4. Невідкладна допомога при порушенні провідності серця. **Максимальна кількість балів – 10.**

Затверджено на засіданні кафедри терапевтичних дисциплін № ____ від «__» _____ 2024 р.

Завідувач кафедри

професор Зак М.Ю.

Екзаменатор

професор Зак М.Ю.

Приклад підсумкової контрольної роботи за блоком 1

Вирішення задач

1. "Які з названих принципів розвитку національної охорони здоров'я за рекомендацією ВОЗ є головними?"
  - a. Відповідальність держави за охорону здоров'я населення.
  - b. Забезпечення всьому населенню найвищого можливого рівня висококваліфікованої, суспільної медичної допомоги.
  - c. Створення єдиної національної програми охорони здоров'я та розвиток суспільної й державної профілактики.
  - d. Притягнення до участі в проведенні всіх програм охорони здоров'я широких кіл населення і громадськості.
  - e. Вивчення медико-соціальної характеристики системогенезу найбільш поширених хвороб людини.

2. "Зазначте, які з названих проблем охорони здоров'я є пріоритетними"
  - a. Пошук і розробка альтернативних структур і технологій
  - b. Збільшення інвестицій у медицину й охорону здоров'я, розробка альтернативної концепції охорони здоров'я в умовах переходу до ринкової економіки, страхової медицини, децентралізації управління.
  - c. Підвищення заможності населення, якості медичної допомоги, забезпечення лікарями та ліжками.
  - d. Вивчення медико-соціальної характеристики системогенезу найбільш поширених хвороб людини.
  - e. Задоволення потреб населення в охороні й забезпеченні визначеного рівня здоров'я.

3. "Чому виникла необхідність проведення реформи охорони здоров'я?"
  - A. Наявність бюрократичного апарату управління, відсутність самостійності керівників органів і закладів охорони здоров'я.
  - B. Залишковий принцип фінансування охорони здоров'я, наслідки екстенсивного шляху його розвитку, низький рівень здоров'я населення, надмірна централізація управління.
  - C. Перехід на платну медичну допомогу.
  - D. Доцільність переходу до страхової медицини, створення багатоукладної системи охорони здоров'я.
  - E. Недостатність матеріальної бази.

І так 30-40 задач з наступним підрахуванням відсотка правильних відповідей, визначенням заробленого балу та розбором типових помилок.

Приклад підсумкової контрольної роботи за блоком 2

Вирішення задач

1. У хворої 43 років, яка страждає на варикозне розширення вен нижніх кінцівок, раптово виник інтенсивний за грудинний біль, задишка змішаного характеру. На ЕКГ реєструються S в першому і Q в третьому стандартних відведеннях і ознаки блокади правої ніжки пучка Гіса. Вкажіть захворювання, яке може зумовити наведену вище клінічну картину:

- а) гострий інфаркт міокарда;
- б) спонтанний пневмоторакс;
- в) бронхіальна астма;
- г) тромбоемболія легеневої артерії;
- д) вогнищева пневмонія.

2. Цільовий рівень ЛПНЩ (ліпопротеїни низької щільності) у хворих на ІХС має становити:

- а) 4,6 ммоль/л;
- б) 3,8 ммоль/л;
- в) 2,5 ммоль/л.
- г) 1,5 ммоль/л

д) все перераховане не вірно.

3. Критерієм відміни статинів є:

- а) досягнення цільового рівня холестерину;
- б) збільшення АЛАТ в 2 рази;
- в) збільшення печінкових трансаміназ більше 3-кратного рівня;
- г) збільшення креатинфосфокінази в 1,5 рази;
- д) збільшення креатинфосфокінази в 10 разів.

4. Виберіть правильні твердження щодо безбольової ішемії міокарда:

- а) не буває в осіб без інфаркту міокарда та/або стенокардії;
- б) виявляється 48-годинним ЕКГ-моніторингом;
- в) менш небезпечна, ніж больова ішемія міокарда;
- г) лікується тільки нітратами;

д) не вимагає терапії до появи стенокардії.

5. У 53-річного курця вперше після фізичного навантаження з'явилася загальна слабкість, пітливість, біль в лівому плечі. Бригадою швидкої медичної допомоги через 30 хв від початку симптоматики проведена ЕКГ, на якій не виявлено відхилень від норми. Що слід зробити?

- а) верифікувати загострення остеохондрозу;
- б) виключити діагноз інфаркту міокарда і ввести НПЗП;
- в) продовжити ЕКГ-моніторингування та взяти аналіз на АсАТ;
- г) дати пацієнту ацетилсаліцилову кислоту, кисень, нітроспрей, призначити строгий постільний режим і повторити ЕКГ через 15 хв;
- д) не проводити тромболізіс до появи підйому сегмента ST та/або позитивного тесту на тропонін.

6. Виберіть правильні твердження. Підйом сегмента ST:

- а) виникає тільки при ішемічному пошкодженні міокарда;
- б) може бути при перикардиті;
- в) можливий у хворих з синдромом WPW;
- г) можливий при електролітних порушеннях.

7. Критерії для діагностики гострого інфаркту міокарда:

- а) ЕКГ;
- б) розміри серця;
- в) титри маркерів некрозу міокарда;
- г) підвищення тиску в легеневій артерії при ЕхоКГ;
- д) біль за грудиною довше 30 хв.

8. Синдром Піквіка спостерігається у хворих:

- а) з синкопальними станами;
- б) з ожирінням;
- в) з істинною поліцитемією;
- г) з лівошлуночковою недостатністю.

9. Вкажіть ймовірну причину артеріальної гіпертензії у хворої з наступними клінічними ознаками: напади раптового підвищення артеріального тиску, що супроводжуються

інтенсивним головним болем, нудотою, серцебиттям, блідістю, тремором пальців, а після припинення нападу — поліурією:

- а) синдром Кона;
- б) синдром Іценко-Кушинга;
- в) феохромоцитома;
- г) тиреотоксикоз.

І так 30-40 задач з наступним підрахуванням відсотка правильних відповідей, визначенням заробленого балу та розбором типових помилок.

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Методи контролю

- Опитування (перевірка теоретичних знань та практичних навичок).
- Тестовий контроль.
- Написання огляду наукової літератури (рефератів), виконання індивідуальних завдань, їх захист.

Поточний контроль. Перевірка на практичних заняттях теоретичних знань і засвоєння практичних навичок, а також результатів самостійної роботи за темою заняття. Контролюються викладачами відповідно до конкретної мети навчальної програми. Оцінка рівня підготовки аспірантів здійснюється шляхом: опитування, рішення й аналізу ситуаційних і тестових задач, інтерпретації результатів клініко-лабораторних досліджень, контролю засвоєння практичних навичок.

Проміжний контроль. Перевірка можливості використання аспірантами для клініко-діагностичного аналізу отриманих теоретичних знань і практичних навичок по всіх вивчених темах розділу, а також результатів самостійної роботи за розділом. Здійснюється на останньому занятті за розділом шляхом здачі практичних навичок, рішення ситуаційних задач і тестування. Підсумкове заняття оцінюється такою ж кількістю балів, як і будь-яка інша тема заняття (див. нижче).

3-й семестр завершується підсумковою контрольною роботою (ПКР), яка проводиться по завершенню вивчення всіх тем блоку на останньому занятті за блоком.

До ПКР допускаються аспіранти, які відвідали всі передбачені навчальною програмою лекції, аудиторні навчальні заняття, виконали в повному обсязі самостійну

роботу й у процесі навчання набрали кількість балів, не менше, ніж мінімальну (див. нижче).

4-й семестр завершується екзаменом. До екзамену допускаються лише аспіранти, яки мають атестацію за 3-й семестр та у поточному семестрі відвідали всі передбачені навчальною програмою лекції, аудиторні навчальні заняття, виконали в повному обсязі самостійну роботу й у процесі навчання набрали кількість балів, не менше, ніж мінімальну (див. нижче).

Розподіл балів, які отримують аспіранти

Оцінювання аспірантів здійснюється за 100-бальною шкалою, тобто максимальна оцінка за дисципліну – 100 балів. Мінімальна оцінка – 60 балів.

Оцінка складається з двох складових – з оцінки за поточну навчальну діяльність (ПНД) та оцінки на ПКР (у 3-му семестрі) або іспиті (у 4-му семестрі).

За ПНД аспірант може набрати максимально 60 балів. Аспірант допускається до ПКР або іспиту, якщо він набрав за ПНД не менше 20 балів.

Максимальна кількість балів, що може набрати аспірант у результаті здачі ПКР або іспиту, становить 40. ПКР або іспит вважаються складеними, якщо аспірант сумарно (за ПНД та ПКР або іспит) набрав 60 і більше балів.

Оскільки дисципліна «Актуальні проблеми за напрямком наукового дослідження (для аспірантів кафедри внутрішньої медицини) у кожному з семестрів складається з 10 практичних занять, то за кожне заняття аспірант може отримати максимально 6 балів, мінімально – 2 бали, але сумарно за всі заняття не більше 60 балів та не менше 20 балів. При цьому обов'язково мають бути зараховані всі заняття. Оцінка за практичне заняття нижче 2 балів означає «незадовільно», заняття не зараховане і підлягає обов'язковому відпрацюванню в установленому порядку.

Оцінка успішності аспіранта

Вид діяльності (завдання)	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
3-й семестр		
Практичні заняття з 1-го до 10-го	2	6
Разом за ПНД	20	60
ПКР	-	40
Разом за ПНД та ПКР (атестація)	60	100
4-й семестр		
Практичні заняття з 1-го до 10-го	2	6

Разом за ПНД	20	60
Екзамен	-	40
Разом за ПНД та екзаменом	60	100

Критерії оцінювання знань

Оцінкою 6 балів за тему (А за шкалою ECTS та «відмінно» за національною шкалою) відповідь аспіранта оцінюється, якщо вона демонструє глибокі знання всіх теоретичних положень і вміння застосовувати теоретичний матеріал для практичного аналізу і не має ніяких неточностей.

Оцінкою 4-5 балів за тему (В та С за шкалою ECTS та «добре» за національною шкалою) відповідь оцінюється, якщо вона показує знання всіх теоретичних положень, вміння застосовувати їх практично, але допускаються деякі принципові неточності.

Оцінкою 2-3 балів за тему (D та E за шкалою ECTS та «задовільно» за національною шкалою) відповідь оцінюється за умови, що аспірант знає головні теоретичні положення та може використати їх на практиці.

7. Рекомендовані джерела інформації

7.1. Основні

1. Внутрішня медицина. У 3 т. Т. 1 /За ред. проф. К.М. Амосової. – К.: Медицина, 2020.– 1056 с.
2. Внутрішня медицина. У 3 т. Т. 2 /А.С.Свінцицький, Л.Ф.Конопльова, Ю.І.Фещенко та ін.; За ред. проф. К.М. Амосової. – К.: Медицина, 2019. – 1088 с.
3. Внутрішня медицина: Порадник лікарю загальної практики: навчальний посібник. / А.С. Свінцицький, О.О. Абрагамович, П.М. Боднар та ін.; За ред. проф. А.С. Свінцицького. – ВСВ «Медицина», 2020. – 1272 с. + 16с. кольоров. вкл.
4. Диференціальна діагностика основних синдромів при захворюваннях органів дихання та додаткові матеріали з фтизіатрії: Навчальний посібник / За ред. проф. Л.Д. Тодоріко– БДМУ Чернівці: Медуніверситет, 2022. – 320 с.
5. Клінічно--рентгенологічний атлас з діагностики захворювань легень / [Л.Д. Тодоріко, І.О. Сем'янів, В.П. Шаповалов, А.В. Бойко]; за ред. проф. Л.Д. Тодоріко. – Чернівці: Медуніверситет, 2023. – 342 с.
6. Невідкладна медична допомога: Навч. посібник / К.М.Амосова, Б.Г.Безродний, О.А.Бур'янов, Б.М.Венцківський та ін.; За ред. Ф.С.Глумчера, В.Ф.Москаленка. –

- К.: Медицина, 2016. – 632 с.
7. Передерій В.Г., Ткач С.М. Основи внутрішньої медицини. В 3 т. Том 1. «Нова книга», 2019. – 640 с.
  8. Передерій В.Г., Ткач С.М. Основи внутрішньої медицини. В 3 т. Том 2. «Нова книга», 2019. - 784 с.
  9. Передерій В.Г., Ткач С.М. Основи внутрішньої медицини. В 3 т. Том 3. «Нова книга», 2020. - 1006 с.
  10. Практикум з внутрішньої медицини: навч. пос. / К.М. Амосова, Л.Ф. Конопльова, Л.Л.Сидорова, Г.В. Мостбауер та ін. – К.: Український медичний вісник, 2022 р. – 416 с.
  11. Свінцицький А.С., Яременко О.Б., Пузанова О.Г., Хомченкова Н.І. Ревматичні хвороби та синдроми. – К. : "Книга плюс", 2016. – 680 с.
  12. Тодоріко Л.Д., Бойко А.В. Основні синдроми й методи обстеження в пульмонології та фізіотерапії: Навчальний посібник для самостійної роботи студентів старших курсів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації. – Київ: Медкнига, 2019. – 432

7.2. Допоміжні

1. Анестезіологія та інтенсивна терапія: підручник / Ф.С. Глумчер, Л.П. Чепкий, Л.В.Усенко та ін.; за ред. Ф.С. Глумчера. – К.: ВСВ «Медицина», 2020. – 336 с.
2. Серцево-судинні захворювання. Класифікація, стандарти, діагностика та лікування / За ред. проф. В.М. Коваленка, проф. М.І. Лутая, проф. Ю.М. Сіренка. - К., 2021. – 128с.
3. Серцево-судинні захворювання. Рекомендації з діагностики, профілактики та лікування / За ред. В.М.Коваленка, М.І.Лутая. – К.: Моріон, 2021. – 408 с.
4. Третяк Н.М. Гематологія: Навч. Посібник. – К.: Зовнішня торгівля, 2005.- С.240.
5. Діагностичні, лікувальні та профілактичні алгоритми з внутрішньої медицини : навч.-метод. посіб. / [В. І. Денесюк та ін.] ; за ред. проф. В. І. Денесюка ; Вінниц. нац. мед.ун-т ім. М. І. Пирогова, Каф. внутр. медицини № 3. – Київ : Центр ДЗК, 2015. – 151 с. : рис., табл.
6. Principles and Practice of Infectious Diseases. 2-Volume set / J.E. Bennet, R. Dolin, M.J. Blaser – 8-th edition : Saunders Publisher, 2019.
7. USMLE Step 2 CK Lecture Notes 2019: Internal Medicine (Kaplan Test Prep). - 2019. - Published by Kaplan Medical. - 474 pages.

7.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <https://www.aasld.org/>
2. [http://www.acc.org/guidelines#sort=%40foriginalz32xpostedz32xdate86069%20descandin
g](http://www.acc.org/guidelines#sort=%40foriginalz32xpostedz32xdate86069%20descandin
g)
3. [https://www.asn-online.org/education/training/fellows/educational-
resources.aspx#Guidelines](https://www.asn-online.org/education/training/fellows/educational-
resources.aspx#Guidelines)
4. www.brit-thoracic.org.uk/standards-of-care/guidelines
5. <https://cprguidelines.eu/>
6. <https://www.diabetes.org>
7. <https://www.escardio.org/Guidelines/Clinical-Practice-Guidelines>
8. <http://www.eagen.org/>
9. <http://www.ers-education.org/guidelines.aspx>
10. <http://www.enp-era-edta.org/#/44/page/home>
11. https://www.eular.org/recommendations_management.cfm
12. <http://www.european-renal-best-practice.org>
13. <http://www.esmo.org/Guidelines/Haematological-Malignancies>
14. [https://ehaweb.org/organization/committees/swg-unit/scientific-working-groups/structure-
andguidelines/](https://ehaweb.org/organization/committees/swg-unit/scientific-working-groups/structure-
andguidelines/)